

## Web application for dental service in Thailand

**Pongsathorn Saksrisuwan, Karn Yongsiriwit**

College of Digital Innovation Technology, Rangsit University

---

### **Abstract**

Dental services in Thailand is well-known in term of the quality of service and the affordability, not only for Thai people, but also foreigners. Thailand is therefore considered one of the destinations for medical tourism. In fact, dental services in Thailand is of comparable quality to foreign countries at a relatively lower cost. We realize the importance of supporting dental services in the country for both Thai people and foreign tourists. Thus, in this work, we propose the development of web application, namely Teeth & Travel Dental, to accommodate the booking of dental services. In addition, dental service data nowadays cannot be retrieved or shared between

dental service clinics causing the lack of treatment continuity. Our Teeth & Travel Dental system will tackle and solve this problem by creating a process that enable dental information to be shared between dental clinics for better quality of dental service.

**Keywords:** GDental Service, Medical Tourism, and Dental record

*Received 30 August 2020; Accepted 30 November 2020*

---

Correspondence: Thanaphot Yasamuth, College of Digital Innovation Technology, Rangsit University, Mueang Pathum Thani District, Pathum Thani 12000 (Tel.: 090 165 8215; E-mail address: pongsathorn.s60@rsu.ac.th)

## เว็บแอปพลิเคชันสำหรับการรับบริการทันตกรรมในประเทศไทย

พงศธร ศักดิ์ศรีสุวรรณ, กานต์ ยงศิริวิทย์

วิทยาลัยนวัตกรรมการดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต

### บทคัดย่อ

การให้บริการทันตกรรมในประเทศไทยเป็นที่นิยมไม่เพียงแค่นักท่องเที่ยวเท่านั้น ชาวต่างชาติยังนิยมเข้ามาใช้บริการทางทันตกรรมในประเทศไทยอีกด้วย ประเทศไทยจึงถือเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical Tourism) เนื่องด้วยการทำทันตกรรมในประเทศไทยมีคุณภาพที่เทียบเท่ากับต่างประเทศในราคาที่น้อยกว่า ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการรองรับบริการการทำทันตกรรมในประเทศไทยสำหรับทั้งคนไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จึงได้พัฒนา Web Application ที่มีชื่อว่า Teeth & Travel Dental สำหรับการจองการรับบริการทางทันตกรรม นอกจากนี้ข้อมูลการรักษาทางด้านทันตกรรมในปัจจุบันยังไม่สามารถเรียกใช้ได้ระหว่างสถานบริการทาง

ทันตกรรม จึงทำให้การรักษาไม่ต่อเนื่อง ระบบของเราจะช่วยแก้ปัญหาด้วยการสร้างกระบวนการที่จะสามารถทำให้ข้อมูลการทำทันตกรรมสามารถถูกเรียกใช้ระหว่างสถานบริการทางทันตกรรมอีกด้วย

**คำสำคัญ:** การรับบริการทางทันตกรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และข้อมูลการรักษาทางทันตกรรม

วันที่รับต้นฉบับ 30 สิงหาคม 2563; วันที่ตอบรับ 30 พฤศจิกายน 2563

### บทนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทยเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชาติ<sup>[1]</sup> การทำทันตกรรมก็เช่นกัน การทำทันตกรรมในประเทศไทยเป็นที่นิยมอย่างมากไม่เพียงแต่คนไทยด้วยกันเท่านั้น ยังมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก และประเทศไทยยังถือเป็นหนึ่งในเป้าหมายของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากการจัดอันดับของ The International Healthcare Research Center หรือ IHRC พบว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทยอยู่อันดับที่ 6 ของโลก อันเนื่องมาจากประเทศไทยมีค่ารักษาพยาบาลทางทันตกรรมที่มีราคาถูกกว่าหลายๆประเทศ และยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามมากมาย<sup>[2]</sup>

สุขภาพฟันเป็นส่วนหนึ่งของความงามของใบหน้า ซึ่งคนส่วนใหญ่มักจะประทับใจเมื่อพบเจอ สำหรับผู้ที่มีสุขภาพฟันดีหรือมีฟันที่สวยงาม ย่อมสร้างรอยยิ้มที่สวยงามน่าประทับใจ สุขภาพฟันช่วยให้สุขภาพอื่นๆ แข็งแรง ไปด้วย สืบเนื่องจากฟันใช้ในการบดเคี้ยว ถ้าการบดเคี้ยวมีปัญหา อาจส่งผลให้

สุขภาพร่างกายในส่วนอื่นๆ แย่ไปด้วย อย่างการบดเคี้ยวอาหารไม่ละเอียด จะเป็นสาเหตุของปัญหาของระบบย่อยอาหาร เช่น การดูดซึมสารอาหารต่างๆให้ร่างกายซึ่งสุดท้ายอาจส่งผลต่อสุขภาพโดยรวม<sup>[3]</sup> ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญถึงสุขภาพในช่องปากจึงร่วมกันผลักดัน Web Application นี้ให้เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical Tourism)

การท่องเที่ยวทันตกรรม (Dental Tourism) เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Medical Tourism) ที่มีมูลค่าที่สูงมากและมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในอนาคต ทั้งนี้ Dental Tourism หมายถึง การที่บุคคลเดินทางไปยังต่างประเทศเพื่อเข้ารับบริการทางการแพทย์ที่ได้มาตรฐานเทียบเท่าหรือดีกว่าในประเทศที่ตนนั้นพักอาศัย เนื่องมาจากเหตุผลด้านค่าบริการทางการแพทย์ที่ต่ำกว่า บริการทางการแพทย์ที่ไม่สามารถหาได้ในประเทศของตน หรือ ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้ง่ายกว่า ไม่ต้องรอคิวในการเข้ารับบริการทางการแพทย์<sup>[4]</sup> หากงานวิจัยนี้ประสบความสำเร็จผู้วิจัยเชื่อว่าผู้คนจะมีสุขภาพฟันที่แข็งแรง รวมทั้งยังสามารถสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการคลินิกทันตกรรมทั่วไปประเทศไทยและยังเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวโดยตรงอีกด้วย

ผู้นิพนธ์ประสานงาน: พงศธร ศักดิ์ศรีสุวรรณ วิทยาลัยนวัตกรรมการดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต อ. เมือง จ. ปทุมธานี 12000 (โทร.: 090 165 8215; E-mail address: pongsathorn.s60@rsu.ac.th)

ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทางด้านการดูแลสุขภาพ ทำให้มีการเก็บข้อมูลการรักษาอย่างต่อเนื่อง เกิดเป็นข้อมูลปริมาณมหาศาลหรือ big data แต่หาข้อมูลเหล่านั้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลทางด้านการให้บริการทันตกรรมมีการบันทึกรวบรวมแยกแต่ละสถานบริการ ทำให้การรักษาไม่ต่อเนื่อง จึงเป็นที่มาของระบบ Teeth & Travel Dental ที่จะช่วยให้ข้อมูลการทำทันตกรรมสามารถเรียกใช้ระหว่างสถานบริการทางทันตกรรม เพื่อให้การรักษาทันตกรรมมีคุณภาพที่ดีขึ้น

### กฎที่เกี่ยวข้อง

Web Application ที่เกี่ยวข้องกับระบบการจองนั้นมีหลากหลายมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการจองที่พักอย่าง Agoda<sup>[5]</sup> ที่รับประกันราคาห้องพักที่ถูกที่สุด ที่มีการจัดเก็บข้อมูลจำนวนมากไว้ซึ่งอาจเปรียบเหมือน Big Data และสามารถนำข้อมูลที่มีมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์เลือกที่พักที่ราคาถูกที่สุดมาแสดงให้กับลูกค้า นอกจากนี้ Web Application สามารถนำข้อมูลจำนวนการจองที่พักซึ่งเป็นข้อมูลเชิงสถิติที่สามารถนำมาวิเคราะห์แนวโน้มของการท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลาได้ และการจองเครื่องบินอย่าง Traveloka<sup>[6]</sup> ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นอีกหนึ่งงานวิจัยที่ช่วยให้ลูกค้ามีความสะดวกสบายต่อการจองเที่ยวบิน

ธุรกิจทันตกรรมและการท่องเที่ยวของเวียดนามได้ร่วมกันเป็นการเปิดตัวบริการการท่องเที่ยวเชิงทันตกรรม ซึ่งเป็นการบริการที่ผสมผสานระหว่างบริการทางทันตกรรมและการท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ โดยรอบนครโฮจิมินห์ โดยกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงทันตกรรมของเวียดนาม (Vietnam Dental Tourism Organization) ได้ร่วมมือกับโรงพยาบาลทันตกรรมนครโฮจิมินห์ (HCMC Hospital of Odonto – Somatology)<sup>[7]</sup> เปิดตัวแพ็คเกจการท่องเที่ยวเชิงทันตกรรม ทั้งนี้มีการตั้งเป้าหมายให้การท่องเที่ยวเชิงทันตกรรมเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีศักยภาพมากที่สุด และจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการ

เมื่อผู้วิจัยได้ลองเปรียบเทียบงานวิจัยกับทันตกรรมชั้นนำอย่าง Vietnam Dental Tourism<sup>[10]</sup> พบว่าโดยส่วนใหญ่ขั้นตอนการทำงานของระบบนั้น มีความคล้ายคลึงกัน แต่ในการจองบริการยังต้องมีส่วนในการยืนยันด้วยการให้เจ้าหน้าที่มาติดต่อผู้ใช้โดยตรง และผู้ใช้งานไม่สามารถยกเลิกการจองด้วยตนเองได้ โดยระบบการจองบริการของ Teeth and Dental Travel จะเป็นการทำงานแบบอัตโนมัติไม่จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่มาติดต่อผู้ใช้งาน นอกจากนี้ Teeth and Travel Dental ยังมีการเชื่อมต่อกับระบบการจองที่พักอย่าง Agoda ซึ่งทำให้ Web Application ไม่เพียงแต่มีความสะดวกในการจองการบริการทันตกรรม แต่สามารถที่จะวางแผนการเดินทาง โดยการค้นหาที่พักระหว่างการบริการทันตกรรมได้

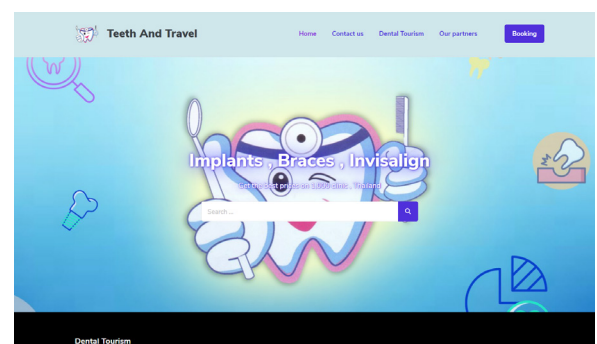
โรงพยาบาลธนบุรี บำรุงเมือง ชีตลาด Dental Tourism เป็นที่น่าจับตามองเนื่องจากทันตแพทย์ของไทยมีความสามารถไม่น้อยหน้าไปกว่าประเทศอื่นๆและยังมีเทคโนโลยีการรักษาที่ได้มาตรฐาน ราคาประหยัด ซึ่งส่งผลให้ต่างชาตินิยมเดินทาง

มาที่ประเทศไทยเพื่อเข้ารับบริการทางทันตกรรม เพื่อตอบรับความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้นของลูกค้ากลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ศูนย์ทันตกรรมดิจิทัล (Digital Dental Center) โรงพยาบาลธนบุรี บำรุงเมือง ซึ่งเป็นศูนย์ให้บริการด้านทันตกรรมอย่างครบวงจร จึงเชื่อว่าสามารถตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้ากลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้เป็นอย่างดี และ ทพ.ศรยุทธกล่าวว่า สำหรับกลุ่มลูกค้าชาวต่างชาติที่เดินทางมาเพื่อรับบริการด้านทันตกรรมในประเทศไทย จะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลักได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องการทำฟันปลอม หรือรักษาช่องปาก กลุ่มผู้ที่ต้องการรักษาสุขภาพฟัน เช่น อุดฟัน รักษาโรคฟัน และกลุ่มผู้ที่ต้องการเสริมความงาม เช่น ขัดฟันขาว ครอบฟัน ซึ่งประเทศไทยถือเป็นหนึ่งในตัวเลือกอันดับต้นๆ ของชาวต่างชาติที่ต้องการมาเข้ารับการรักษาดูแลสุขภาพ พร้อมกับเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงไปด้วย

Magpi<sup>[9]</sup> เป็นการให้บริการการเก็บข้อมูลด้วยมือถือผ่านการใช้ระบบ cloud และการทำ data visualization เพื่อช่วยให้องค์กรสามารถพัฒนาประสิทธิภาพ โดยเปิดโอกาสให้องค์กรจากภายนอก สามารถเข้าถึงการออกแบบระบบการเก็บข้อมูลด้วยโทรศัพท์มือถือที่ใช้ง่ายและราคาไม่แพง สามารถเข้ามาดูข้อมูลที่สื่อสารออกมาเป็นภาพได้แบบ real-time รวมถึงสามารถทำแคมเปญผ่าน SMS และระบบเสียงตอบรับได้อีก

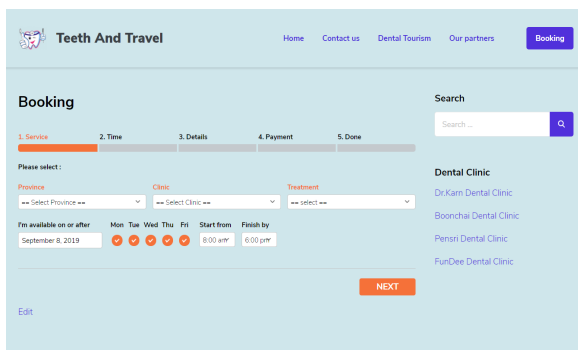
### บทนำเสนอ

ผู้วิจัยได้พัฒนา Web Application ที่มีชื่อว่า Teeth and Travel Dental สำหรับการจองการบริการทันตกรรมในประเทศไทยโดยที่ผู้รับบริการสามารถทำการจองบริการทันตกรรมผ่านหน้าเว็บแอปพลิเคชันโดยการกดปุ่ม Booking ทางด้านบนขวาของเว็บแอปพลิเคชัน ดังภาพที่ 1



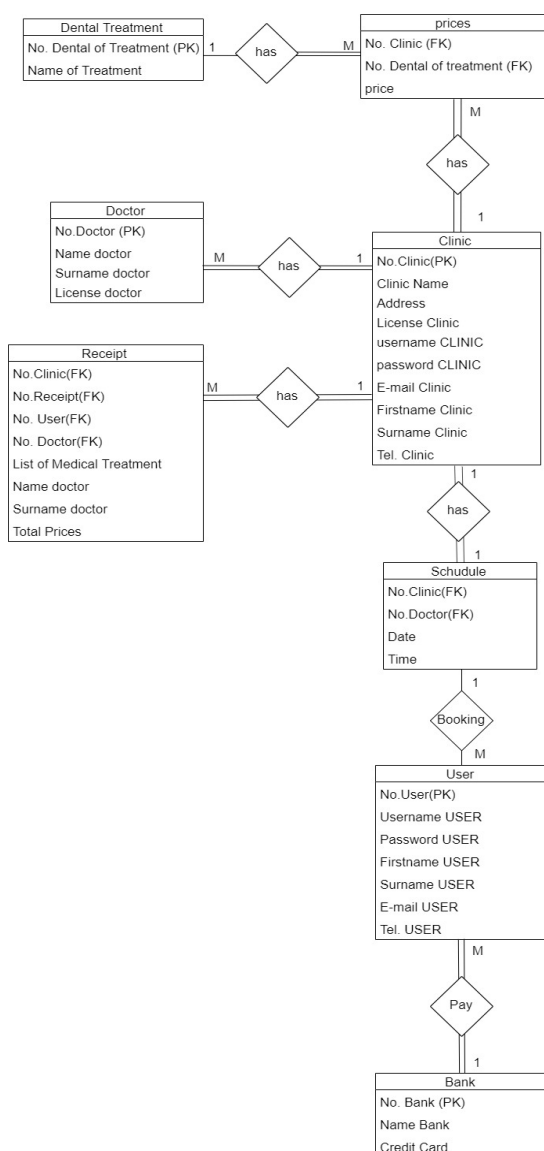
ภาพที่ 1 หน้าแรกของเว็บแอปพลิเคชัน

จากนั้น Web Application จะติดต่อกับ Database เพื่อทำการร้องขอข้อมูลคลินิกและวิธีรักษาทางทันตกรรมทั้งหมดจาก Database เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถเลือกจังหวัดที่ต้องการบริการทันตกรรม จากนั้นเลือกคลินิกทันตกรรม บริการทางทันตกรรมที่ผู้รับบริการต้องการ และเลือกวันเวลาที่สะดวกพบทันตแพทย์ ดังภาพที่ 2



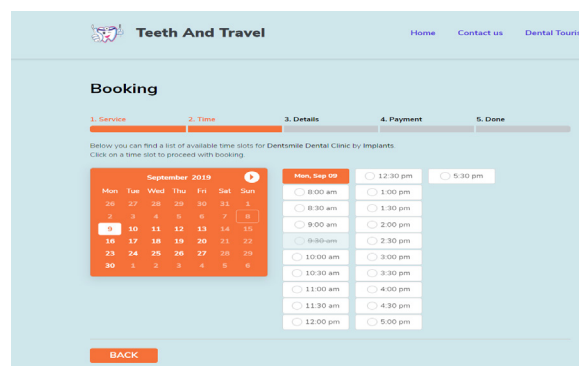
ภาพที่ 2 เลือกคลินิกและบริการทันตกรรม

สถาปัตยกรรมของ Teeth and Travel Dental มีการสร้าง Table ไปถึง 7 ตารางสำหรับการเก็บข้อมูลของคลินิกทันตกรรมที่เข้าร่วมกับระบบของเราและผู้ที่สนใจรับบริการทางทันตกรรม ดังภาพที่ 3



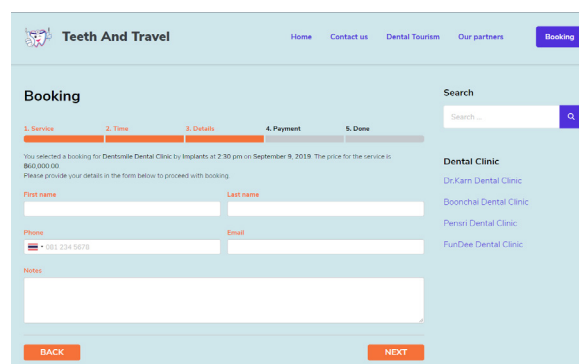
ภาพที่ 3 Class diagram ของ Web application

Web Application จะติดต่อกับ Database เพื่อทำการร้องขอข้อมูลการนัดหมายของคลินิกจากตาราง Schedule ใน Database ในช่วงวันและเวลาที่ผู้รับบริการได้เลือกไว้มาแสดงและนำพาผู้รับบริการไปยังหน้าถัดไปที่แสดงถึงช่วงเวลาที่ยังไม่ถูกนัดหมายจากผู้รับบริการท่านอื่นๆ ซึ่งผู้รับบริการสามารถเลือกเวลาที่สะดวกได้อย่างตามที่ต้องการ อันเนื่องมาจาก Web Application มี Artificial Intelligence หรือ AI ที่มีความเฉลียวฉลาดสามารถแยกช่วงเวลาที่ถูกจองแล้วออกไปได้ ซึ่งส่งผลให้ผู้รับบริการไม่มีการจองเวลาซ้อนทับกัน ดังภาพที่ 4



ภาพที่ 4 เลือกเวลาเข้ารับบริการทันตกรรม

จะเป็นส่วนที่ผู้รับบริการกรอกข้อมูลเพิ่มเติม อาทิเช่น ชื่อ นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ อีเมลล์ โดยตัว Web Application จะมี Server ที่มีหน้าที่ทำการติดต่อกับ Database เพื่อทำการเพิ่มข้อมูลบางส่วนที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สะดวกต่อคลินิกทันตกรรมที่จะติดต่อผู้รับบริการกลับในภายหลัง และแจ้งเก็บค่าบริการทันตกรรมรวมค่าธรรมเนียม ดังภาพที่ 5



ภาพที่ 5 การขอข้อมูลผู้รับบริการเพิ่มเติม

และสุดท้ายเป็นส่วนของการชำระค่าดำเนินการสำหรับ  
ผู้ให้บริการ สามารถเลือกช่องทางการชำระเงินได้หลากหลาย  
ช่องทาง เพราะ Web Application มีความสามารถในการติดต่อกับ  
องค์กรภายนอก ไม่ว่าจะเป็น PayPal , Credit Card และ  
Pay locally ดังภาพที่ 6



# Teeth And Travel

[Home](#)[Contact us](#)[Dental Tourism](#)[Our partners](#)[Booking](#)

## Booking

1. Service

2. Time

3. Details

4. Payment

5. Done

You selected a booking for Dentrionale Dental Clinic by Implants at 2:30 pm on September 9, 2015. The price for the service is \$800,000.00

Please provide your details in the form below to proceed with booking.

First name

Last name

Phone

 + 001 234 5678

Email

Notes

### Search

### Dental Clinic

[DrKam Dental Clinic](#)[Boonchai Dental Clinic](#)[Penseri Dental Clinic](#)[FunDee Dental Clinic](#)

ภาพที่ 6 เลือกช่องทางการชำระเงิน

จากนั้นผู้รับบริการสามารถเลือกจองที่พักผ่าน Agoda ซึ่งเป็นพาร์ทเนอร์กับระบบของเราเพื่อความสะดวกสบายในการค้นหาที่พักที่ใกล้เคียงกับคลินิกทันตกรรมที่ผู้รับบริการถูกใจ

ดังภาพที่ 7



# Teeth And Travel

[Home](#)
[Contact us](#)
[Dental Tourism](#)
[Our partners](#)
[Booking](#)

## Booking

1. Service

2. Time

3. Details

4. Payment

5. Done

You selected a booking for **Denthouse Dental Clinic** by **Implants** at **2:30 pm** on **September 9, 2019**. The price for the service is **\$600.00.00**.  
 Please provide your details in the form below to proceed with booking.

**First name**

**Last name**

**Phone**

**Email**

**Notes**



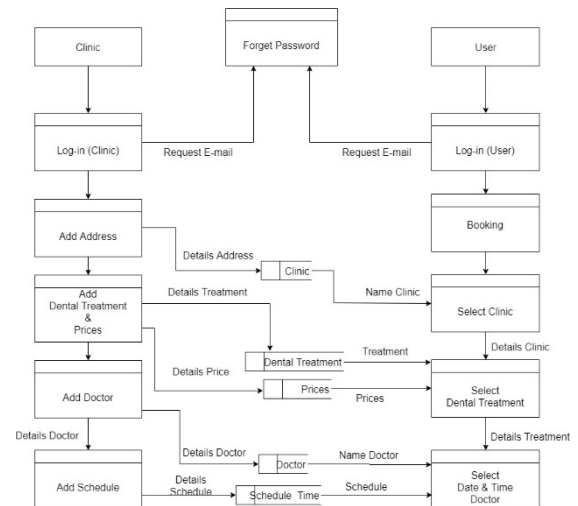
### Search

### Dental Clinic

[Dr.Kam Dental Clinic](#)
[Boonchai Dental Clinic](#)
[Pensiri Dental Clinic](#)
[FunDee Dental Clinic](#)

ภาพที่ 7 จอที่พิกผ่าน Agoda

จากภาพที่ 8 เป็นการแจกแจงถึงขั้นตอนการทำงานของ Web Application ของ Teeth and travel dental อย่างละเอียด เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจขั้นตอนการรับส่งข้อมูลระหว่าง Database และ Web Application จะเห็นได้ว่าเส้นทางการไหลของข้อมูล จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลักๆ นั่นคือ ส่วนของฝั่ง Clinic และ User ที่จะมาบรรจบกันภายหลังจากการชำระค่าดำเนินการเรียบร้อยแล้ว



ภาพที่ 8 Data Flow Diagram ของ Web Application

นอกจาก Feature ที่ได้กล่าวไปในเบื้องต้นแล้ว Web Application ของเรามีส่วนของการกระจายข้อมูลทางทันตกรรมที่แสดงประวัติการเข้ารับบริการทันตกรรมของผู้รับบริการ มีการแสดง วัน เดือน ปี ของการรับบริการทางทันตกรรม พบทันตแพทย์เนื่องจากสาเหตุอะไร รวมถึงทันตแพทย์ผู้ทำการรักษาเป็นใคร ดังภาพที่ 8



## Teeth And Travel





First name : Somsak

Age : 23

Surname name : Somjai

Drug Allergy : -

| ลำดับ | ว/ด/ป    | อาการ       | ลักษณะพบผู้ทำการรักษา |
|-------|----------|-------------|-----------------------|
| 1     | 07/01/60 | ปวดฟันซี่ 8 | ทพ.สมชาย จันทประเสริฐ |
| 2     | 01/02/60 | อุดฟันซี่บน | ทพ.สมศักดิ์ ปรีชาธำณ  |
| 3     | 01/03/60 | ปวดฟันซี่บน | ทพ.สมชาย จันทประเสริฐ |
| 4     | 05/12/60 | อุดฟันซี่บน | ทพ.สมศักดิ์ ปรีชาธำณ  |
|       |          |             |                       |
|       |          |             |                       |
|       |          |             |                       |

### Dental Tourism





ภาพที่ 9 Feature การกระจายข้อมูลทางทันตกรรม

## บทสรุป

การพัฒนา Web Application ที่มีชื่อว่า Teeth And Travel Dental (T&T) นี้ เป็นศูนย์รวมข้อมูลในด้านการทันตกรรม และเป็นสื่อกลางของการกระจายผู้รับบริการทางทันตกรรมเหล่านี้ไปยังผู้ประกอบการคลินิกทันตกรรมทั่วประเทศไทย เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถท่องเที่ยวในสถานที่ที่ต้องการรวมทั้งรับบริการทางทันตกรรมควบคู่กันไป และยังกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวอีกด้วย

## เอกสารอ้างอิง

- [1] เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC), “อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดี และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ”, <https://www.eeco.or.th/industry/อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ>
- [2] Economic Intelligence Center (SCB), “ท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ โอกาสทองของไทยในอาเซียน” <https://www.scbeic.com/th/detail/product/3526>
- [3] Bangkok Hospital Pattaya, “สุขภาพฟัน สำคัญอย่างไร?” <https://www.bangkokpattayahospital.com/th/health-care-services/dental-cosmetic-and-implant-center-th/dental-articles-th/item/1054-dental-health-question1-th.html>
- [4] ภัคดี เกตุบรรจง, มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์: ศึกษา เปรียบเทียบประเทศไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี <https://www.tci-thaijo.org/index.php/gradlawtujournal/article/download/131150/98431/>
- [5] Agoda, “Agoda คืออะไร” <https://www.agoda.com/th-th/info/about-agoda.html?cid=-218>
- [6] Traveloka, “เกี่ยวกับ Traveloka” <https://www.traveloka.com/th-th/about-us>
- [7] ณ กาฬ เลหาะวิไลย, “ทัวร์ทำฟัน” <https://www.posttoday.com/columnist/524286>
- [8] โรงพยาบาลธนบุรี บำรุงเมือง, “DENTAL TOURISM เทรนท่องเที่ยวทำฟัน ดึงดูดต่างชาติเข้าประเทศ” <http://www.thonburibamrungmuang.com/th/news/detail/3/dental-tourism-เทรนด์ท่องเที่ยวทำฟัน-ดึงดูดต่างชาติเข้าประเทศ>
- [9] Good Factory Team, “Big data เข้ามาช่วยพัฒนา/ปรับปรุงการให้บริการด้าน healthcare ได้อย่างไรบ้าง” <https://blog.goodfactory.co/big-data-in-healthcare-737598ad4c0b>
- [10] Vietnam Dental Tourism <https://dentaltourism.vn/home>